

EPIDEMIOLOGIE NÁDOROVÝCH ONEMOCNĚNÍ V ČESKÉ REPUBLICE

Přednášející

J. Mužík¹, A. Pokorná²

¹ Institut biostatistiky a analýz Lékařské fakulty MU, Brno

² Katedra ošetrovatelství, Lékařská fakulta MU, Brno

Úvod a metodika: Klíčovým zdrojem údajů pro sledování výskytu novotvarů v české populaci je Národní onkologický registr ČR (NOR). Hlášení nádorových onemocnění do registru je, dle platné legislativy, povinné a za období 1977–2013 obsahuje NOR již více než 2,1 milionu záznamů. Svým celopopulačním charakterem i dostupným časovým obdobím se NOR řadí mezi několik málo unikátních databází nejen v evropském, ale i celosvětovém měřítku a umožňuje hodnotit epidemiologii, diagnostiku i výsledky léčby nádorových onemocnění v dlouhodobém horizontu na národní i regionální úrovni.

Výsledky: Incidence nádorových onemocnění v České republice dlouhodobě roste a na této situaci se podílí více faktorů. Jedním z hlavních vlivů je zejména stárnutí populace, výrazný podíl má u řady diagnóz též zlepšující se diagnostika. Významnou roli sehrává také úspěšná léčba onkologických pacientů, což na jedné straně stabilizuje či dokonce snižuje mortalitu na zhoubné nádory, na straně druhé se v populaci zvyšují počty osob s již dříve diagnostikovaným nádorovým onemocněním, u nichž existuje vyšší pravděpodobnost vzniku dalších novotvarů.

Kromě nejčtenějších zhoubných novotvarů (ZN), kterými jsou nemelanomové kožní nádory (dg. C44), byl v letech 2009–2013 v české populaci zaznamenán nejčastěji výskyt ZN tlustého střeva a konečníku (dg. C18-C20, 8195 ročně), dále ZN prostaty (dg. C61, 6812 ročně), ZN prsu (dg. C50) u žen (6704 ročně) a ZN plic (dg. C33-C34; 6527 ročně). U uvedených hlavních diagnóz stále pozorujeme velké rozdíly v zastoupení klinických stadií při diagnóze. Zatímco u ZN prsu a prostaty je téměř 80 % nádorů zachyceno v časných stadiích I a II, u nádorů tlustého střeva a konečníku je to méně než polovina a u nádorů plic jen necelých 20 %. Většina pacientů je zde tedy diagnostikována s pokročilým onemocněním, které znamená vyšší náklady a výrazně nižší naději na úspěšnou léčbu.

Data NOR jsou využívána nejen k hodnocení aktuální situace a výsledků léčby, ale také k predikování dalšího vývoje epidemiologie zhoubných novotvarů a počtu léčených onkologických pacientů a to i pro jednotlivé konkrétní terapeutické modalit. I díky těmto údajům se následně daří zajišťovat finanční prostředky na léčbu onkologických pacientů v dostatečné výši.

Závěr: Data NOR představují klíčový zdroj informací pro českou onkologii. Díky nim můžeme nejen sledovat dlouhodobé trendy v epidemiologii nádorových onemocnění, ale též hodnotit výsledky péče o pacienty na populační úrovni a predikovat další vývoj. S ohledem na zjištěné trendy předpokládáme stále rostoucí zátěž české populace nádorovými onemocněními a této skutečnosti bude nutné přizpůsobit plánování a organizaci akutní i následné léčebné péče v České republice.